

Els alliberadors d'internet

Guifi.net, la xarxa lliure més gran del món, va néixer a la comarca catalana d'Osona fa onze anys i segueix un model d'economia col·laborativa, oferint l'accés a internet al marge de les operadores tradicionals. Els usuaris poden tenir internet als llocs més inaccessibles i a un preu just.

El servei fins i tot pot ser gratuït.

Reportatge d'Àstrid Bierge

El 2011 l'ONU va declarar l'accés a internet com un dret humà altament protegit perquè considera que és una eina que afavoreix el creixement i el progrés del conjunt de la societat. Encara hi ha, però, molta gent del món que no pot gaudir d'aquest dret, i no sols als països en vies de desenvolupament. El preu de les quotes continua sent massa elevat per a les persones del primer món que tenen dificultats per arribar a final de mes. També, les operadores de telecomunicacions, que funcionen exclusivament amb criteris de rendibilitat, no estan disposades a invertir en infraestructures en zones en què no hi ha prou gent perquè el negoci surti a compte a curt termini. Així, sovint els pobles petits, les urbanitzacions o els polígons industrials, tenen connexions molt deficitàries o fins i tot inexistent.

L'any 2004 va néixer a la comarca catalana d'Osona el projecte guifi.net, una xarxa lliure d'internet que permet obtenir connexió al marge de les operadores convencionals. Amb aquesta xarxa, cada usuari és propietari del seu punt de connexió –node– i les comunitats s'impliquen en la creació i el manteniment de la infraestructura. Així, cada usuari té un node, i si un d'aquests nodes està connectat a internet pot compartir la connexió amb els nodes més propers. Aquest sistema permet, per exemple, que una comunitat de veïns, amb un sol *router* connectat, pugui proporcionar internet a tot l'edifici. També permet que els usuaris dels pobles puguin compartir la connexió amb les cases aïllades de fora vila on no arriba l'ADSL.

El 2004 es van establir els primers enllaços permanents i estables entre els municipis osonencs de Calldetenes, Gurb, Santa Eugènia de Berga i Vic. El primer ajuntament que va utilitzar la xarxa de guifi.net va ser el d'Alpens, un poble rural a la zona del Lluçanès que no tenia accés a la banda ampla. L'ajuntament es va espavilar per fer un radioenllaç amb Bartomeu del Grau –un poble a més de deu quilòmetres de distància– per fer-se arribar la connexió. →

→ En aquests onze anys d'existència, guifi.net ha aconseguit ser la xarxa lliure més gran del món, amb més de trenta mil nodes connectats, sobretot a Catalunya i, en una altra mesura, al País Valencià. A les illes Balears es van crear els primers nuclis de connectivitat a principis del 2015.

Si bé el sistema que hem explicat va ser el que va imperar durant els primers anys, l'extensió de la xarxa i l'aparició de la fibra òptica van anar modificant el model. Si inicialment es feien servir només enllaços de ràdio amb antenes per tenir ADSL, el 2009 es va començar a desplegar la fibra òptica i actualment conviuen les dues tecnologies. Així, la xarxa es connecta a internet a través d'operadores internacionals –molt més barates que les estatals– i arriba a disset municipis de Catalunya. Des d'aquests punts, la connexió es va ramificant per arribar als usuaris de tot el territori, tant en ADSL com en fibra òptica. Com hem dit, el model inicial ha anat variant. Lluís Dalmau, un dels fundadors de guifi.net i president de la fundació que la gestiona, ens explica que la compartició de la connectivitat a través de radioenllaços acaba sent “un cul d'ampolla”, perquè arriba un punt en què la xarxa es talla. La fibra òptica, en canvi, permet la creació d'una xarxa uniforme. A més, actualment, ens diu Dalmau, la majoria d'usuaris contracten una operadora que s'encarregui del manteniment de la seva línia i de la infraestructura. Hi ha prop de trenta operadores que ofereixen aquest servei. No són les operadores convencionals, sinó que treballen dins del model d'economia col·laborativa que defensa guifi.net. Aquestes empreses fan

Un node a la zona de l'Alt Maestrat, a Castelló. Gràcies a la xarxa guifi.net, internet pot arribar arreu.

la instal·lació del nòdul, mantenen la infraestructura i atenen els usuaris quan tenen problemes –sense contestadors automàtics ni *call centers* estrangers. Algunes fins i tot ja han muntat botigues a les poblacions on operen.

Internet gratis?

Arreu es diu que aquesta xarxa proporciona internet gratuït. Dalmau ens diu que, des de guifi.net, no els agrada gens que s'entengui d'aquesta manera: “La connexió a internet té un cost i algú ha de pagar-lo. El que nosaltres combatem són els preus abusius de les operadores comercials, molt per sobre dels costos reals”. L'usuari ha de fer una inversió inicial per fer la instal·lació. En el cas de l'antena per rebre l'ADSL, la instal·lació costa uns dos-cents euros. A partir d'aquí, un pot connectar-se sense pagar cap quota mensual, però Dalmau ens diu que actualment la immensa majoria d'usuaris prefereixen contractar una de les operadores per assegurar-se el bon funcionament de la connexió. En el cas de la fibra òptica, la inversió inicial és d'uns mil dos-cents euros. Les opera-

dores donen l'opció de finançar aquesta inversió, que es va pagant a poc a poc fins que quedi saldada. “Les operadores comercials, en canvi, et fan pagar el seu finançament per sempre”, destaca Dalmau. Tant les quotes per ADSL com les de fibra òptica ronden els vint euros mensuals, i si l'operadora et finança el 100% de la instal·lació, la quota puja a 40 euros –repetim, només fins que l'import quedi saldat.

Actualment algunes d'aquestes operadores també estan oferint paquets d'internet més telèfon –fix i/o mòbil–, però són paquets molt més flexibles i personalitzats que els que ofereixen les operadores comercials.

Model d'èxit

L'any 2008 es va constituir la Fundació guifi.net, una organització sense ànim de lucre que promou i gestiona el desenvolupament de la xarxa. I funciona, cada cop hi ha més nodes connectats, tant de particulars, com d'empreses i institucions públiques. Molts ajuntaments es connecten a través de guifi.net, i la fundació té convenis amb universitats per fer projectes de desenvolupament, de promoció i de recerca a nivell europeu. Un cas paradigmàtic és el de la Universitat Jaume I de Castelló, que l'any 2009 va instal·lar el seu primer node. Des d'aleshores ha promocionat l'ús de la xarxa entre la gent de la província, on guifi.net hi té cada cop més usuaris.

El projecte col·lecciona premis, entre ells el Premi Nacional de Telecomunicacions de la Generalitat de Catalunya, que li va ser atorgat el 2007. I aquest novembre, guifi.net ha rebut un premi de la Comissió Europea com a millor iniciativa per la Banda Ampla de nova generació en la categoria de Models innovadors en finançament / Models econòmics i inversió. Malgrat que hi hagi xarxes lliures a molts països del món, el model de guifi.net és un referent. “Als Estats Units ens criden perquè anem a explicar com ens ho hem fet per no morir d'èxit”, assegura Dalmau. ●

**“GUIFI.NET BUSCA
COMBATRE ELS
PREUS ABUSIUS DE
LES OPERADORES
CONVENCIONALS”**